

Vanaf 1949 schenkt De Piste aandacht aan nieuw verschenen circusboeken. De laatste jaren doen we dat in nauwkeurig afgepaste vormen. Voor één keer wijken we daar vanaf. Omdat de Circuservaringen die Bob Schelfhout jaren voor *De Piste* schreef een basis vormden voor het boek dat zijn zoon Andreas onlangs schreef. En omdat het grootste circusboek ter wereld iets meer ruimte verdient dan de gebruikelijke recensies.

The Circus 1870-1950

Dominique Jando, Linda Granfield, historische consultatie: Fred Dahlinger jr.

Een waanzinnig boek over de glorie tijd van het Amerikaanse circus. Uitbundige illustraties voeden de herinnering aan een instituut dat lang het enige amusement was voor de massa. Duidelijk blijkt dat het fenomeen circus met spanning, spel en sensaties de bron is van de hedendaagse entertainmentindustrie. 'De geschiedenis van de grootste circussen van de aardbol rechtvaardigt het uitbrengen van het grootste circusboek aller tijden' moeten de makers hebben gedacht. Met 670 pagina's, bijna 900 illustraties en in de afmetingen 31x45 cm ligt er iets groots op tafel. Onder de illustraties prachtige zwart/wit foto's en zelden gepubliceerde kleurenopnames van onder meer Cornell Capa en Stanley Kubrick. Van de gespecialiseerde drukkerij Strobridge Lithographers zijn 200 posters afgedrukt. Waarlijk een lust voor het oog.

Desondanks is het niet louter een kijkboek, integendeel zelfs. In negen thematische hoofdstukken komen niet alleen de voorgeschiedenis van het hedendaagse circus en de glorie dagen van het Amerikaanse circus aan de orde. Illustraties en tekst richten hun aandacht ook op het leven achter de schermen van het per trein reizende circus. Dominique Jando heeft onder meer een interessant hoofdstuk geschreven over de emancipatie van circusvrouwen. De eerste echte carrièrevrouwen waren de trapezewerksters en de amazones. Zij hadden toen al een status die gelijkwaardig was aan die van de mannen. Hij haalt herinneringen op aan Lillian Leitzel, Mable Stark en Pinito Del Oro. Maar ook de balletmeisjes genoten respect in het conservatieve Amerika ondanks hun supergrote bikini's.

Vreemde dieren uit verre landen trokken hordes mensen naar de circusmenagerieën, aangemoedigd door aandachttrekkende afbeeldingen op reusachtige en kleurige billboards. Ook hier ligt de oorsprong van het vermarkten van de hedendaagse dierentuinen. Zonder curiositeiten is ook nu een tuin met dieren niet levensvatbaar. Ook de freaks van toen – kijk nu even naar MTV – stonden volop in de belangstelling.

Kijken naar dieren en bijzondere mensen is van alle tijden. P.T.

Front van Ringling toen het nog met de tenten reisde.

Barnum en zijn collega's wisten dat en wisten ook hoe met doeltreffende publiciteitsmiddelen en reclame de massa te bereiken en naar de tenten lokken. Niemand werkte op de dag dat het circus kwam. De opbouw en vooral de parades trokken hordes belangstellenden, de Gay Parade door de Amsterdamse grachten is er niets bij. Het was dringen voor de kassa's. Toen al wisten die directeuren dat voor het vertonen van alleen een aantal circusnummers het publiek weinig interesse had. Productienummers met aansprekende titels/motto's waren nodig om pers en publiek te trekken.

Auteur Linda Granfield gaat onder meer backstage in de 'Magic City of Canvas'. Ontdek dat in de vijftiger jaren (v.d.v.e) iedere artiest de beschikking had over twee emmers water voor de was en bewassing. Ook zij geeft het circus aan als de bron voor de stuntshow en de huidige reality televisie.

Een heel kloek boek met veel nog niet eerder gepubliceerde foto's en affiches en boeiende teksten in drie talen (Engels, Duits en Frans). Om voor te sparen; past niet in iedere boekenkast.

670 blz., geïllustreerd, € 150,- Taschen, importeur Librero, Kerkdriel, 2008